

BÖRTÖNÖK EURÓPÁBAN: BELFÖLDI JOGI HÍREK

Ebben az összefoglalóban a **European Prison Litigation Network (Európai Börtönper Hálózat)**, valamint tagjai és partnerei tájékoztatni kívánják a jogászokat és civil szervezeteket az európai börtönügyeket érintő legfontosabb jogi fejleményekről. Reméljük, hogy ezáltal jobban be tudják azonosítani az európai trendeket és hasznosítani tudják őket munkájuk során. Az összefoglaló **14 európai uniós tagállamot, valamint Ukrajnát, Moldovát, az Egyesült Királyságot és Oroszországot** fedi le.

Örömmel fogadjuk visszajelzését arra vonatkozóan, hogy hogyan tehetjük ezt az összefoglalót még hasznosabbá az Ön számára.

A BÖRTÖNÖKRE VONATKOZÓ JOGI HÍREK ÁTTEKINTÉSE 2023. MÁRCIUS - MÁJUS

KAPCSOLAT A KÜLVILÁGGAL ■ Németországban egy tartományi felsőbbbíróság kimondta, hogy a börtön elhagyása iránti kérelmek elutasításakor a börtönigazgatásnak konkrét tényezőket kell megjelölnie, amelyek alátámasztják a szökés vagy újabb bűncselekmények elkövetésének kockázatát.

Görögországban a Legfelsőbb Polgári és Büntetőbíróság Ügyészsége kiadott egy [körlevelet a rabok azon jogairól, hogy a súlyos beteg közeli hozzátartozójukat meglátogassák és hogy - haláluk esetén - részt vegyenek a temetésükön](#). A körlevél kiadására azon [EJEB ítélet](#) megjelenését követően került sor, amely jogsértést állapított meg egy olyan rab esetében, aki nem látogathatta meg a beteg édesanyját és később nem vehetett részt a temetésén.

Lengyelországban az Emberi Jogi Biztos kiadott egy közleményt, amely a büntetés-végrehajtási törvény azon legutóbbi módosításait kritizálja, amelyek a gyakorlatban [korlátozták a rabok telefonhívásokhoz való hozzáférését](#).

Romániában a [Nép Ügyvédjének ajánlása](#) alapján a börtönigazgatás 30 napról 7 napra csökkentette azt a leghosszabb időtartamot, amelyen belül a büntetés-végrehajtási igazgatásnak borítékot és bélyeget kell a rabok rendelkezésére bocsátania.

Spanyolországban a Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a büntetés-végrehajtási intézményeknek [a rabok által benyújtott, a börtön rövid idejű elhagyása iránti kérelmeket három hónapon belül meg kell vizsgálniuk](#) – kivéve a kivételes eseteket. A kérelmező által ebben az ügyben kifogásolt hathónapos időtartamot a bíróság túl hosszúnak ítélte.

Ukrajnában egy rendelet kísérleti projektet hozott létre a [letartóztatottaknak nyújtható fizetett szolgáltatásokról](#), beleértve az internethez és a telefonos kommunikációhoz való hozzáférést is. A rendelet felvet néhány kérdést a fogvatartottak magánéletének tiszteletben tartásával, valamint a magánbeszélgetésekről készült felvételek későbbi tárolásával és kezelésével kapcsolatban.

FOGVATARTÁSI KÖRÜLMÉNYEK ■ Belgiumban egy panaszbizottság megállapította, hogy egy túlszűfolt zárkában tartott rab fogvatartásának körülményei [az EJEE 3. cikkének megsértését eredményezték](#). Ennek során a bizottság, amelynek elvileg a börtönigazgató egyedi döntéseinek felülvizsgálata a feladata, egy a belga börtönökben megfigyelhető strukturális problémával is foglalkozott.

Szintén **Belgiumban** közzétették a fogvatartási körülmények figyelemmel kísérésével megbízott Börtönfelügyeleti Bizottságok éves jelentéseit.

Franciaországban a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság az ország egyik börtönében tapasztalt rettenetes fogvatartási körülmények miatt eljárást kezdeményező civil szervezetek javára döntött, és [sürgős intézkedések elfogadására hívta fel az államot](#). Döntésében a Legfelsőbb Bíróság figyelembe vette egy, a börtönben tett parlamenti képviselői látogatás megállapításait, amely ellentmondott az elsőfokú közigazgatási bíróság által az ügyben alkalmazott megszorító megközelítésének.

Szintén **Franciaországban** egy elsőfokú közigazgatási bíróság elrendelte, hogy az állam az ország egyik börtönében tapasztalt [fogvatartási körülmények javítása érdekében sürgős intézkedéseket tegyen](#). A bíróság az ítéletét az ebben a börtönben pár hónappal korábban látogatást tett Nemzeti Megelőző Mechanizmus (NPM) feladatait ellátó tisztviselő következtetéseire alapította.

Németországban a Szövetségi Alkotmánybíróság [kimondta, hogy a rabok a más intézménybe történő áthelyezésükről szóló döntéseket megtámadhatják](#), még akkor is, ha az áthelyezésük már megtörtént.

Litvániában meg fogják nyitni a [hetedik átmeneti részleget](#), amely a rabok szabadulásra való felkészítésére összpontosít.

Lengyelországban az Emberi Jogi Biztos közleményt adott ki, amelyben kritizálta azt a gyakorlatot, hogy a félig nyitott börtönlétesítményekben [a fogvatartottak számára megtiltják, hogy a saját ruháikat viseljék](#).

Spanyolországban egy [a Spanyol Központi Börtönigazgatás és a Baszk Régió Börtönigazgatása által aláírt jegyzőkönyv](#) meghatározta a fogvatartottak „optimális” és „működési” (azaz maximális) számát a baszk régió három börtönének mindegyikére vonatkozóan.

EGÉSZSÉG ■ Ausztriában a büntető törvénykönyv és a Börtön Törvény módosításai következményeképpen a megelőző fogvatartási rendszer keretében fogvatartottak tucatjai szabadulhatnak 2023 szeptemberében [anélkül, hogy a közösségbe történő visszailleszkedésükre megfelelően felkészítették volna őket](#).

Bulgáriában egy közigazgatási bíróság befogadhatónak ítélte egy fogyatékkal élő rab panaszát, amely szerint embertelen és megalázó bánásmódban volt része amiatt, hogy [a börtönigazgatás nem állította őt az illetékes bizottság elé a fogyatékosága igazolása céljából](#). A börtönigazgatás végül intézkedett, így a bíróság az ügy érdemének vizsgálata nélkül megszüntette az eljárást.

Litvániában az ombudsman [jelentést tett közzé](#), amely a fertőző betegségek (hepatitis B és C, tuberkulózis, HIV/AIDS és szexuális úton terjedő betegségek) fogvatartás során történő megelőzése és kezelése terén egy sor hiányosságot tárt fel.

Moldovában a börtön-egészségügyi rendszer továbbra is számos hiányosságtól szenved, amint azt [a Promo-LEX és az EPLN közelmúltban az ENSZ-hez benyújtott közös beadványa](#) is kiemelte.

Lengyelországban az Igazságügyi Minisztérium [ellenezte azt a javaslatot, hogy a rabok számára a hepatitis C tekintetében nem invazív diagnosztikai módszereket tegyenek elérhetővé](#), azzal érvelve, hogy a raboknak nyújtott egészségügyi szolgáltatások nem különbözhetnek azoktól, amelyek az általános egészségügyi rendszerben elérhetők.

Portugáliában egy fellebbviteli bíróság [elutasította annak a rabnak a kérelmét, aki azt kérte, hogy a börtönkórházból egy polgári pszichiátriai kórházba helyezték át](#) a büntetése letöltése érdekében, miután más rabok bántalmazták.

BEBÖRTÖNZÖTT KÜLFÖLDIEK ■ Magyarországon a kormány elfogadott [egy rendeletet, amely elrendelte az embercsempészség miatt bűnösnek ítélt, fogvatartott külföldi állampolgárok szabadlábra helyezését](#). Az ezen új mechanizmus szerint szabadon bocsátott személyeknek három napon belül el kell hagyniuk az országot. A gyakorlatban azonban a felügyeletük nem biztosított.

ÉLETFOGYTIG TARTÓ SZABADSÁGVESZTÉSEK ■ Németországban a Szövetségi Alkotmánybíróság kimondta, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték feltételes szabadságra bocsátás iránti kérelmeinek vizsgálatakor az illetékes bíróságoknak a kérelmező [korát és várható élettartamát is figyelembe kell venniük](#) az ismételt bűnelkövetés kockázata és a büntetésből már letöltött idő mellett.

Az EJEB [egy életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt rab oktatáshoz való hozzáféréssel](#) kapcsolatos ügyet közölt a **moldovai** kormánnyal.

BÜNTETŐJOG ■ Csehországban a kormány számos, [a börtönnépesség csökkentését célzó módosítást jelentett be a büntető törvénykönyvhöz](#), mivel az országban az EU átlagához képest magas a fogvatartottak aránya.

Németországban [a büntető törvénykönyvhöz elfogadott módosítások sorozata megváltoztatta a meg nem fizetett pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltásának arányát](#). A módosítások továbbá csökkentenék azon személyek számát, akik bűncselekmények elkövetéséhez kapcsolódóan alkohollal és

kábítószerrel való visszaéléseket kezelő központokban helyezhetők el, amely a rendes börtönrendszerben a kábítószer- és alkoholfüggőségi problémákkal küzdő személyek számának növekedéséhez vezet majd.

Litvániában [a büntető törvénykönyv módosításai megemelték](#) néhány vagyon elleni, gazdasági és pénzügyi bűncselekmény esetében az okozott kárnak - a bűncselekmény súlyosságát is meghatározó - értékhatárát. Következésképpen kevesebb bűncselekmény fog súlyos bűncselekménynek minősülni, amely hatással lesz a kiszabható szabadságvesztés büntetés időtartamára.

BÖRTÖNSZEMÉLYZET ■ Lengyelországban az Emberi Jogi Biztos [a börtön személyzet tagjai feletteseik általi zaklatásáról](#) szóló sajtóhírek nyomán további tájékoztatást kért a Büntetés-végrehajtási Szolgálattól a jelenség nagyságrendjét és az ellene tett intézkedéseket illetően.

Portugáliában Portugália Visszahelyezési és Büntetés-végrehajtási Szolgálatának Főigazgatója [a börtönök személyzete tekintetében tapasztalható létszámhiányra, valamint a börtönőrök és technikusok elöregedésére](#) figyelmeztetett – az átlagéletkor ugyanis 50 év felett van.

BÖRTÖNÖK HÁBORÚ IDEJÉN ■ Oroszországban a parlamenti képviselők egy csoportja a Katonai Szolgálatról szóló Törvény módosítására tett javaslatot annak érdekében, hogy [büntetett előéletű személyekkel is lehessen katonai szolgálati szerződést kötni, és hogy a katonai szolgálati szerződést aláíró elítélteket szabadlábba lehessen helyezni](#). Ennek háttérében az áll, hogy a Wagner orosz katonai magáncég és az orosz hatóságok tömegesen toboroznak foglyokat az ukrajnai háború megívására.

ELJÁRÁSI JOGOK ■ Bulgáriában a *Bolgár Helsinki Bizottság* kiadta az ország első, [raboknak szóló önsegítő pereskedési kézikönyvét](#). Szintén **Bulgáriában** a közigazgatási bíróságok továbbra is rendkívül alacsony összegű kártalanításokat ítélnek meg embertelen és megalázó bánásmód miatt a rossz fogvatartási körülmények között tartott rabok számára.

Lengyelországban az Emberi Jogi Biztos [változtatásokat szorgalmazott a börtönök belső panasz eljárásaiban](#), mivel a jelenlegi rendszer a 2022-ben elfogadott módosítások következtében nem képes biztosítani a panaszok alapos és hatékony kivizsgálását.

Portugáliában egy fellebbviteli bíróság kimondta, hogy ha a házi őrizetben lévő rabok nem teljesítik a kötelezettségeiket és a büntetésük szabadságvesztéssé váltható át, akkor az illetékes bíróságnak – a döntése semmisségét elkerülendő – [meg kell őket hallgatnia és megfelelően meg kell indokolnia a döntését](#).

SZAVAZATI JOG ■ Bulgáriában azon rabok tucatjai, akiket a 2023. áprilisi parlamenti választásokon eltiltottak a szavazástól, az EJEB-hez fordultak.

Görögországban a Legfelsőbb Polgári és Büntetőbíróság Ügyészsége [úgy ítélte meg, hogy az új büntető törvénykönyv hatálybalépését megelőzően bizonyos rabokra mellékbüntetésként kiszabott választójog- elvonás megszűnik](#). Ezáltal lehetővé tette a rabok számára, hogy részt vegyenek a 2023. májusi görög parlamenti választásokon.

BIZTONSÁG ■ Belgiumban egy fellebbviteli bíróság kimondta, hogy a 2016-os brüsszeli robbantások vádlottjainak [meztelenül és letérdelve történt motozása](#), mielőtt a tárgyalásukon való részvétel céljából átszállították őket a bíróságra, minden jogalapot nélkülözött, és elrendelte, hogy a belga hatóságok vessenek véget ennek a gyakorlatnak.

Magyarországon a kormány közzétett egy a büntetés-végrehajtási törvény módosítását célzó törvényjavaslatot. A törvényjavaslat [a fogvatartottak értékelésének rendszerét](#) javasolja bevezetni, miszerint a fogvatartottak magatartása, a pontszámok hozzáadásával és levonásával kombinálva, határozza majd meg a besorolásukat és a fogvatartási rendszer különböző kategóriáiban történő elhelyezésüket.

Spanyolországban a Katalán Börtönigazgatás és a börtön személyzet tagjainak számos szakszervezete a katalán börtönök biztonságának fokozása érdekében aláírt egy [akciótervet](#), amelyet [a helyi civil szervezetek széleskörűen kritizáltak](#).

Szintén **Spanyolországban** a katalán kormány szerződést kötött egy magán biztonsági céggel egy, [az incidensek előrejelzésére szolgáló, biometrikus felismerésen alapuló mesterségesintelligencia-rendszer](#) kifejlesztésére a régió egyik börtönében.

Az **Egyesült Királyságban** [a börtönökben és a fiatalokorú elkövetők intézményeiben tanúsítandó fegyverrel vonatkozó szabályok módosításai](#) felhatalmazzák a bírót annak értékelésére, hogy az ügyet megfelelően utalták-e elé, és arra, hogy ha nem, akkor az ügyet visszautalja a börtönigazgatóhoz.

AZ ÍTÉLET KIIGAZÍTÁSA ■ Oroszországban az Alkotmánybíróság iránymutatást adott [azon rabok börtönbüntetésének korrigált kiszámításához, akiket tévedésből szigorúbb rendszerű létesítményben helyeztek el](#).

Szintén **Oroszországban** a büntető törvénykönyv módosításai [felemelték azt a korhatárt, amelyen felül nem szabható ki kényszermunka-büntetés](#). Ez a változás az Orosz Büntetés-végrehajtási Szolgálat (FSIN) és az Igazságügyi Minisztérium azon terveit tükrözi, hogy aktívan bevonják a rabokat az FSIN állami és magánkereskedelmi szerződéseinek végrehajtásába.

Az **Egyesült Királyságban** a Felsőbíróság kimondta, hogy [a Feltételes Szabadság Testület azon szabályai, amelyek megakadályozzák a börtönszemélyzet tagjait, a pártfogó felügyelőket és a pszichológusokat abban, hogy véleményt vagy javaslatot adjanak](#) a rab szabadlábra helyezésre vagy nyílt börtönkörülmenyekbe történő áthelyezésre való alkalmasságára vonatkozóan, jogellenesek.

Szintén az **Egyesült Királyságban** a Legfelsőbb Bíróság iránymutatást adott [a Feltételes Szabadság Testület által a határozott idejű büntetésüket töltő rabokon elvégzendő kockázatelemzés helyes kereteire](#), valamint arra vonatkozóan, hogy a Feltételes Szabadság Testület hogyan [használhatja fel az adott rabról szóló nem bizonyított állításokat](#).

ÖNGYILKOSSÁG ■ **Spanyolországban** a Baszk Börtönigazgatás új protokollt fogadott el az öngyilkosságok börtönökben történő megelőzéséről. A protokoll egyéb intézkedések mellett megerősíti az úgynevezett „támogató rabtársak” szerepét, akiknek az öngyilkos hajlammal rendelkező rabtársak segítése és kísérése a feladatuk, és akik ehhez a feladathoz kapcsolódóan speciális képzésben és juttatásban is részesülnek.

KÍNZÁS ÉS ROSSZ BÁNÁSMÓD ■ **Ukrajnában** [új eljárást alakítottak ki az evést megtagadó rabok kényszerítésére](#). Számos hiányossága alapján megállapítható, hogy az új eljárás nem felel meg az EJEB és a CPT iránymutatásaiban meghatározott követelményeknek.

OLVASSA EL A TELJES SZÁMOT A WEBOLDALUNKON >>

Külön köszönetet mondunk [tagjainknak és társult partnereinknek](#) az összefoglaló közös megfogalmazásáért!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Az összefoglaló az Európai Unió és a Robert Carr Alapítvány finanszírozásával valósult meg. A benne kifejtett nézetek és vélemények kizárólag a szerzők nézetei és véleményei, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió, az Európai Bizottság vagy a Robert Carr Alapítvány nézeteit.

Sem az Európai Unió, sem az Európai Bizottság, sem a Robert Carr Alapítvány nem vonható miattuk felelősségre.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

